

Oevertrajecten Westland

Samenvatting en combinatie ecologische scans

Opdrachtgever: De Waal en partners

Inleiding

In verband met werkzaamheden aan verschillende oevers in het Westland zijn afgelopen jaren meerdere ecologische onderzoeken verricht. Het doel van deze onderzoeken was om inzicht te krijgen in het mogelijke voorkomen van onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde flora en fauna.

In 2017 is een eerste ecologisch onderzoek uitgevoerd voor tien oevertrajecten in de gemeente Westland. Dit rapport heeft de basis gevormd van de drie latere actualisatie-scans. Dit rapport betreft:

KNAAP, VAN DER. 2017. *Natuurtoets oevertrajecten Westland, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving* (G&G-advies 2017-21) Van der Goes en groot, Kwintsheul.

Actualisaties 2020 en 2021

In 2020 en 2021 zijn drie scans uitgevoerd. Deze scans zijn actualisaties van het rapport uit 2017.

- ♣ De eerste scan is een onderzoek naar de Steenuil bij Oostbuurtseweg 51, De Lier (traject 108_1).
- ♣ De tweede scan geeft een actualisatie van eerdere scans van drie verschillende oevertrajecten gelegen bij De Lier (uitbreiding 108_1), Poeldijk (B302_3) en Honselersdijk (B309_2).
- ♣ Het derde en laatste rapport is een actualisatie van een oever in De Lier (langs traject 108_1).

De rapporten hebben de volgende titels (van jong naar oud):

- ♣ KNAAP, VAN DER 2021. *Actualisatie oevertraject 108_1 aan de Oostbuurtseweg in De Lier* (memo 16 december 2021), Van der Goes en groot, Kwintsheul.
- ♣ KNAAP, VAN DER. 2021. *Actualisatie drie oevertrajecten in het Westland* (memo 17 maart 2021). Van der Goes en groot, Kwintsheul.
- ♣ KNAAP, VAN DER. 2020. *Ecologische scan Steenuil Oostbuurtseweg 51 in De Lier* (memo 4 juni 2020). Van der Goes en Groot, Kwintsheul.

Hierna volgen de drie actualisaties als bijlage.

Ecologische scan Steenuil Oostbuurtseweg 51 in De Lier

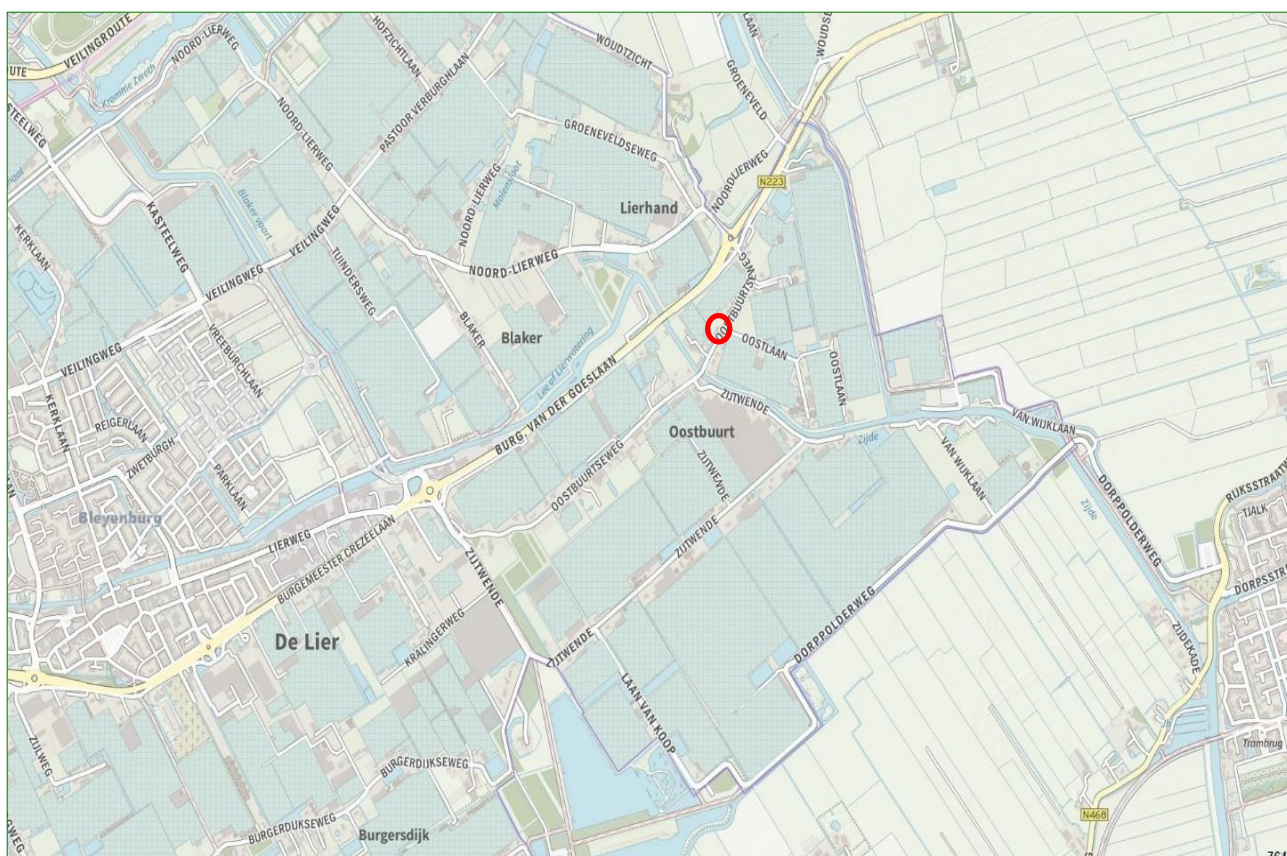
Behandeld door: F.N.M. van der Knaap

Veldbezoek uitgevoerd: 4 juni 2020

In opdracht van 'Waalpartners' heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een check uitgevoerd naar de aanwezigheid van een steenuil en eventuele gevolgen door toedoen van de beoogde werkzaamheden op het leefgebied van de mogelijk aanwezige steenuil (VAN DER KNAAP 2017). De werkzaamheden omvatten het ophogen van de kade t.b.v. het behouden van "droge voeten".

De locatie

De planlocatie ligt in De Lier (Gemeente Westland, Provincie Zuid-Holland).

De ligging van het plangebied.

Werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd voor een dijkversterkingsproject in het Westland. De werkzaamheden bestaan uit onder andere uit:

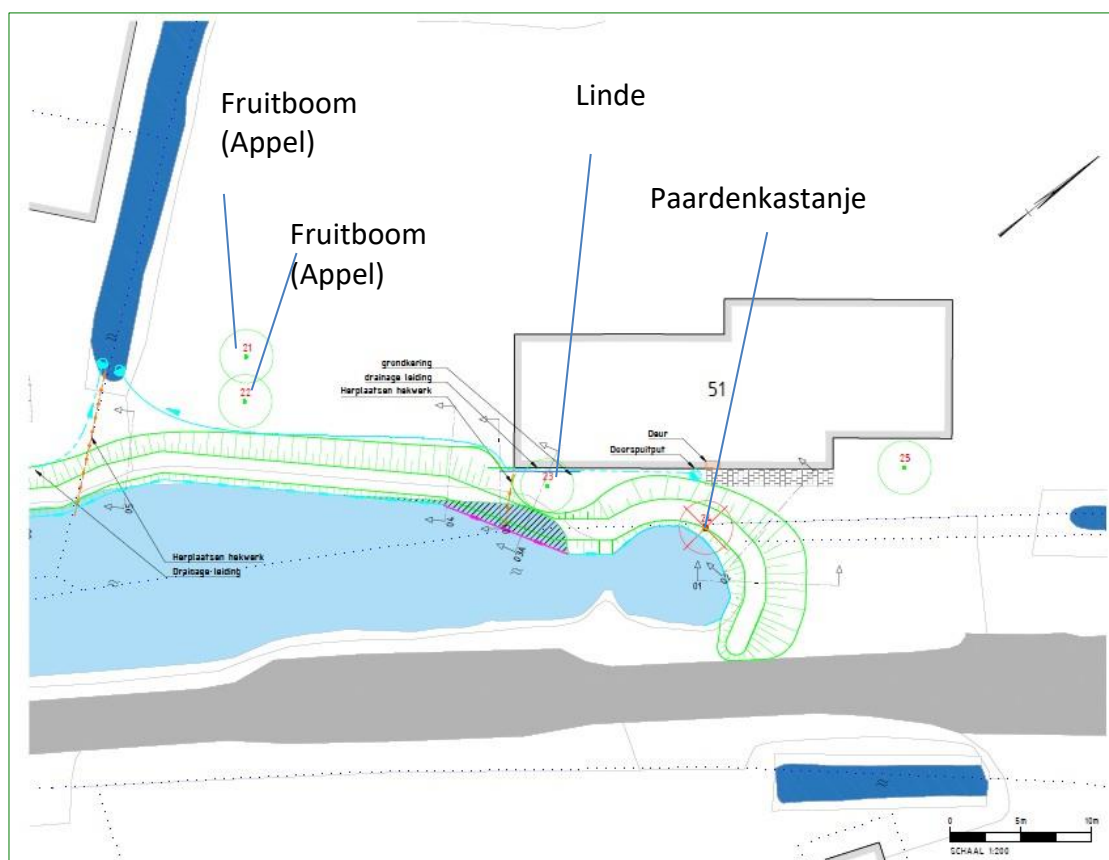
- ♣ Vervangen van beschoeiing
- ♣ Plaatsen van beschoeiing en/of damwand
- ♣ Verhoging van het maaiveld op de dijk met 20 cm – 75 cm ophoging, afhankelijk van de situatie.
- ♣ Aanbrengen klei op taluds (onderwater en bovenwater).
- ♣ Het kappen van de Paardenkastanje. (Linde en fruitbomen blijven behouden).

Bij de uitvoer van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat t.b.v. de werkzaamheden het maaiveld lokaal ontgraven moet worden. De ecologisch gevoelige werkzaamheden die worden voorzien betreffen het verwijderen van de vegetatie-toplaag, vergraven van de (water)bodem of de oevers. Alsmede het kappen van bomen en e.v.t. rooien van struiken of begroeiing.

Er is grofweg een maximale werkbreedte van 5 meter vanaf de waterlijn nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Methode

Tijdens het veldbezoek in de broedtijd van Steenuil is het gehele plangebied nagelopen op aanwezigheid van deze soort of andere beschermde waarden. Vooral de aanwezige kasten t.b.v. de Steenuil zijn hierbij bekeken waarbij is gelet op aanwezigheid van de vogels of recente sporen daarvan.

Geplande werkzaamheden.

Resultaten

Biotoop

In het plangebied staan twee fruitbomen (Appel), een Linde en een Paardenkastanje. In de bomen zijn geen grote holtes of nesten aanwezig. De Paardenkastanje is gedeeltelijk kaal en is in minder optimale staat. In beide fruitbomen hangt een nestkast voor een Steenuil.

Twee fruitbomen (met beide een Steenuilkast).

Op achtergrond de Paardenkastanje en de Linde.

Twee steenuilnestkasten in het plangebied.

Binnenzijde Steenuilnestkast. Enkel oude sporen.

Locaties van de verschillende Steenuilkasten. (Groen = toegankelijk) (rood = niet toegankelijk voor vogels).

Op een andere plek in de bloementuin hangen ook twee Steenuil nestkasten in twee fruitbomen. Eén van de vier Steenuil nestkasten is ontoegankelijk gemaakt voor vogels doordat deze is dicht getimmerd. De ander drie zijn wel toegankelijk.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten waargenomen. Het betreft een Winterkoning (voedselvlucht naar schuur), Merels, Heggenmus, Kauw en twee Boomkruipers (voedsel brengend in dak van schuur). Er zijn geen Steenuilen of andere jaarrond beschermd vogelsoorten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

In de bloementuin van Oostbuurtseweg 51 hangen drie toegankelijke nestkasten. Bij het controleren van deze drie nestkasten zijn oude braakballen aangetroffen van Steenuil in één van deze nestkasten. Bij de nestkast lag ook een spitsmuizenkaakje en twee woelmuis onderkaken (prooi-resten). De nestkast is niet recent bewoond.

Conclusie

Er zijn, behalve broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten, geen verblijvende beschermde en niet vrijgestelde soorten aanwezig zoals een Steenuil. Er wordt geen belangrijk negatief effecten verwacht mits het werk wordt uitgevoerd buiten het vogelbroedseizoen (ruwweg van half maart tot half juli).

Tijdens het werk geldt onverminderd de wettelijke zorgplicht.

Literatuur:

VAN DER KNAAP, F.N.M. 2017. *Natuurtoets oevertrajecten Westland, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving*. Van der Goes en Groot, Kwintshoel.

Actualisatie drie oevertrajecten in het Westland

Opdrachtgever: De Waal en partners

Behandeld door: F.N.M. van der Knaap,

Veldbezoek uitgevoerd: 17 maart 2021

In verband met werkzaamheden aan oevers is op 17 maart 2021 een ecologische scan uitgevoerd langs drie oevertrajecten in het Westland.

De scans betreffen een actualisatie van vergelijkbaar onderzoek uit 2017 (VAN DER KNAAP, 2017). Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het mogelijke voorkomen van onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde flora en fauna.

De locaties

De drie oevertrajecten liggen in de Gemeente Westland. De eerste locatie (uitbreiding van 108_1) ligt in De Lier tussen de Oostbuurtseweg 47 / Burgemeester van der Goeslaan 7. De tweede locatie (B302_3) ligt in het buitengebied van Poeldijk tussen Wenpad 23 en Wateringseweg 104. De derde locatie (B309_2) ligt in het buitengebied van Honselersdijk tussen de Eerste van Reenenstraat en de Middelbroekweg 87. Alle drie de locaties liggen in glastuinbouwgebied.

Zie voor de exacte ligging van de locaties de **bijlage**.

Werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd voor een dijkversterkingsproject in het Westland. De algemene werkzaamheden voor dit gehele project bestaan onder andere uit:

- ♣ Vervangen van beschoeiing
- ♣ Plaatsen van beschoeiing en/of damwand
- ♣ Verhoging van het maaiveld op de dijk met 20 cm – 75 cm ophoging, afhankelijk van de situatie.
- ♣ Verleggen Hemelwaterafvoeren
- ♣ Aanbrengen bestrating
- ♣ Aanbrengen klei op taluds (onderwater en bovenwater)

Welke van bovenstaande werkzaamheden op welke specifieke oevertrajecten betrekking hebben is (nog) niet bekend.

Bij de uitvoer van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat het maaiveld ten behoeve van de werkzaamheden lokaal ontgraven moet worden. De ecologisch gevoelige werkzaamheden die worden voorzien betreffen het verwijderen van de vegetatie-toplaag, vergraven van de (water)bodem of de oevers alsmede het eventueel kappen van bomen en/of het rooien van

struiken of begroeiing. Er is grofweg een maximale werkbreedte van 5 meter vanaf de waterlijn nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Methode

De NDFF is geraadpleegd om te zien of onder de Wnb beschermde, niet vrijgestelde soorten zijn waargenomen in de afgelopen 10 jaar. Er is gekeken naar waarnemingen in het plangebied zelf en in een straal van 100 meter rondom het plangebied. Vooral de nieuwe waarnemingen na 2017 zijn gezocht.

Tijdens het veldbezoek zijn alle locaties bezocht en zoveel mogelijk langsgelopen of met verrekijker bekeken. Er is vooral gelet op veranderingen ten opzichte van de vorige scan in 2017. Daarnaast zijn de tijdens het veldbezoek alle waargenomen vogelsoorten en (sporen van) andere dieren genoteerd.

Aanwezige biotopen

Oevertraject 108_1 (De Lier): In het plangebied is een met hout beschoeide oever aanwezig. Achter de oever is kort begrast grasland aanwezig. Op de oever is een hekwerk aanwezig dat onder andere voorkomt dat watervogels hier (makkelijk) de kant op kunnen. In de oever is jong opschot van bomen aanwezig. In het plangebied ontbreken bebouwing en hoge bomen. Tevens zijn geen grote nesten of grote hopen in de bodem waargenomen.

Impressie van oevertraject 108_1 (De Lier).

Oevertraject B302_3 (Poeldijk): In het plangebied zijn ten opzichte van 2017 geen zichtbare veranderingen opgetreden in het aanwezig biotoop (VAN DER KNAAP, 2017). De nestkast voor Torenvalk is nog aanwezig in een treurwilg in het plangebied.

Oevertraject B309_2 (Honselersdijk): Langs het plangebied is een tuinbouwkas afgebroken. In plaats van de tuinbouwkas is nu een open kleivlakte aanwezig. In het plangebied zijn geen andere zichtbare veranderingen opgetreden in het aanwezig biotoop ten opzichte van 2017 (VAN DER KNAAP, 2017).

Oevertraject B302_3 (Poeldijk).

Oevertraject B309_2 (Honselersdijk).

Resultaten

Oevertraject 108_1 (De Lier): In en direct rond het plangebied zijn in het verleden geen beschermde vrijgestelde soorten waargenomen (NDFF 2011-2021). Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten waargenomen: Zwarte kraai (cat. 5), Meerkoet, Nijlgans, Canadese gans en Witte kwikstaart.

De torenvalkkast in een treurwilg in Oevertraject B302_3 (Poeldijk).

Oevertraject B302_3 (Poeldijk): In en direct rond het plangebied zijn in het verleden Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis waargenomen (NDFF 2011-2021). Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten waargenomen: Houtduif, Canadese gans, Fuut, Wilde eend, Meerkoet en Koolmees (cat. 5). In de oeverkanten zijn muizenholen aanwezig.

In de aanwezige nestkast in het plangebied kan Torenvalk broeden. De Torenvalk is beschermd als categorie 5-soort. Dit betekent dat de soort moet kunnen uitwijken naar geschikte alternatieve verblijfplaatsen wanneer lokaal geschikte verblijfplaatsen verdwijnen. De nestkast in een Treurwilg in oevertraject B302_3 (Poeldijk) vormt een geschikte verblijfplaats voor de soort. Het is niet op voorhand duidelijk dat er in de omgeving voldoende nestgelegenheid aanwezig is waar de soort kan uitwijken. De nestlocatie voor deze soort dient daarom intact gehouden te worden óf er moeten binnen het plangebied nieuwe nestgelegenheden worden aangeboden voor de soort. Dit betreft minimaal twee vergelijkbare kasten op geschikte locaties. Als kasten verplaatst worden dient vooraf inspectie plaats te vinden van de huidige bewoning.

Oevertraject B309_2 (Honselersdijk): In en direct rond het plangebied zijn in het verleden geen beschermde vrijgestelde soorten waargenomen (NDFF 2011-2021). Tijdens het veldbezoek zijn uitwerpselen van ganzen aangetroffen in het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen op de drie locaties.

Conclusie

Activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden, dienen buiten het broedseizoen plaats moeten vinden. dit geldt voor alle locaties.

Als het kappen van de Treurwilg in oevertraject B302_3 (Poeldijk) tot de werkzaamheden behoort, is het van belang om de nestkast voor Torenvalk buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart – 31 juli) te verplaatsen. en op een alternatieve locatie tezamen met minimaal één andere vergelijkbare kast aan te bieden. De Treurwilg kan dan buiten het broedseizoen gekapt worden.

Het (ver)plaatsen van deze nestkast dient onder begeleiding van een ervaren ecoloog te gebeuren. Als onder ecologische begeleiding geschikte alternatieve nestgelegenheid voor de Torenvalk wordt aangeboden in het plangebied, kan de soort uitwijken en wordt geen negatief effect verwacht voor de soort.

Daarnaast zijn, behalve broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten, geen verblijvende beschermde en niet vrijgestelde soorten aangetroffen of te verwachten op de drie locaties.

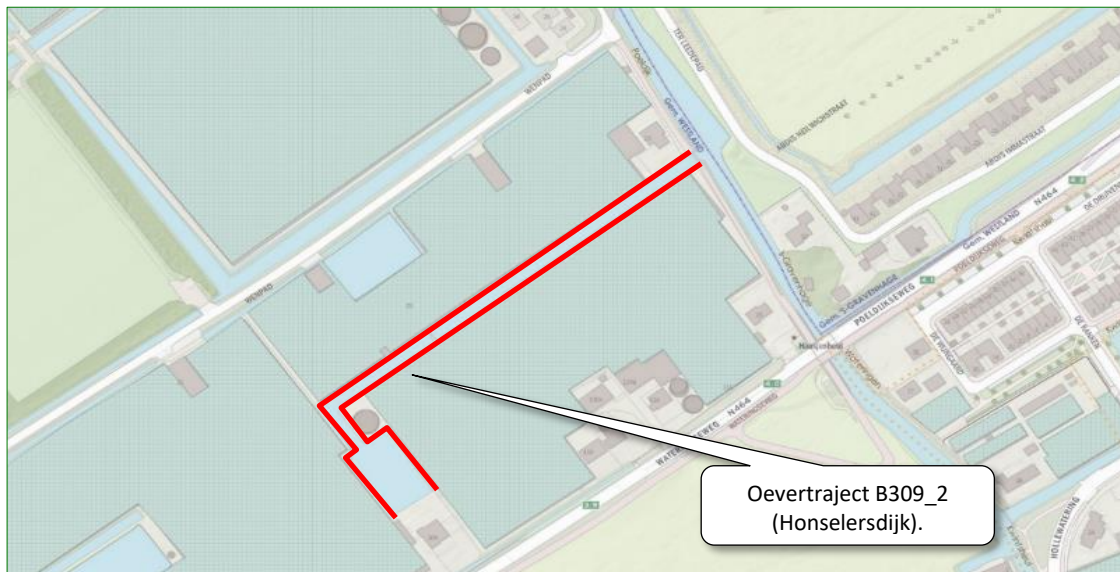
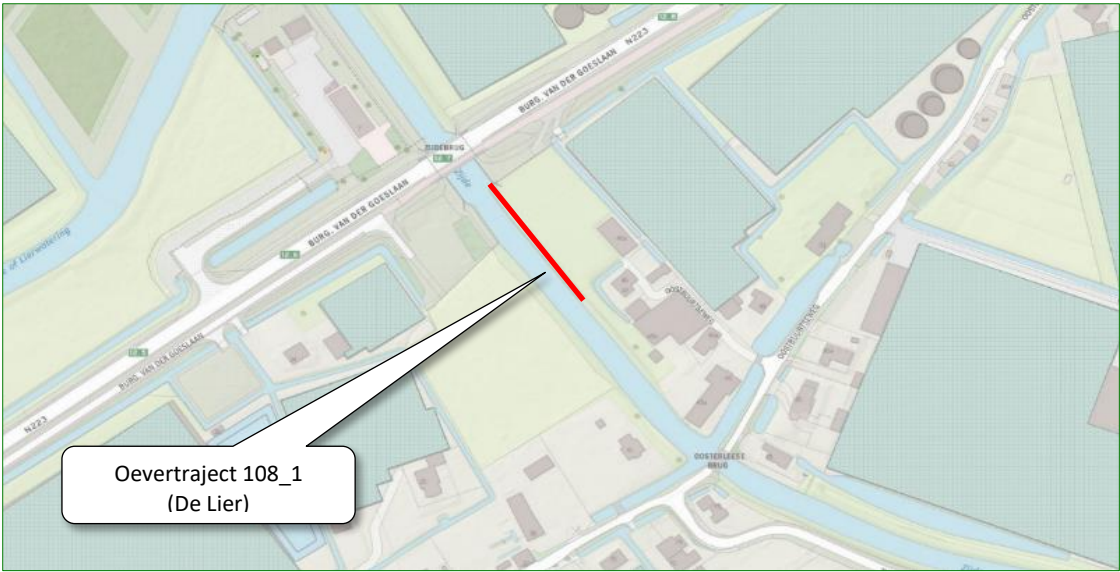
Er worden geen belangrijke negatieve effecten verwacht mits het werk wordt uitgevoerd buiten het vogelbroedseizoen. Tijdens het werk geldt onverminderd de wettelijke zorgplicht.

Literatuur

KNAAP, VAN DER. 2017. *Natuurtoets oevertrajecten Westland, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving* (G&G-advies 2017-21) Van der Goes en groot, Kwintseul.

Bijlage: Overzicht van de ligging van de drie verschillende oevertrajecten.

Actualisatie oevertraject 108_1 aan de Oostbuurtseweg in De Lier

Opdrachtgever: De Waal en partners

Behandeld door: F.N.M. van der Knaap,

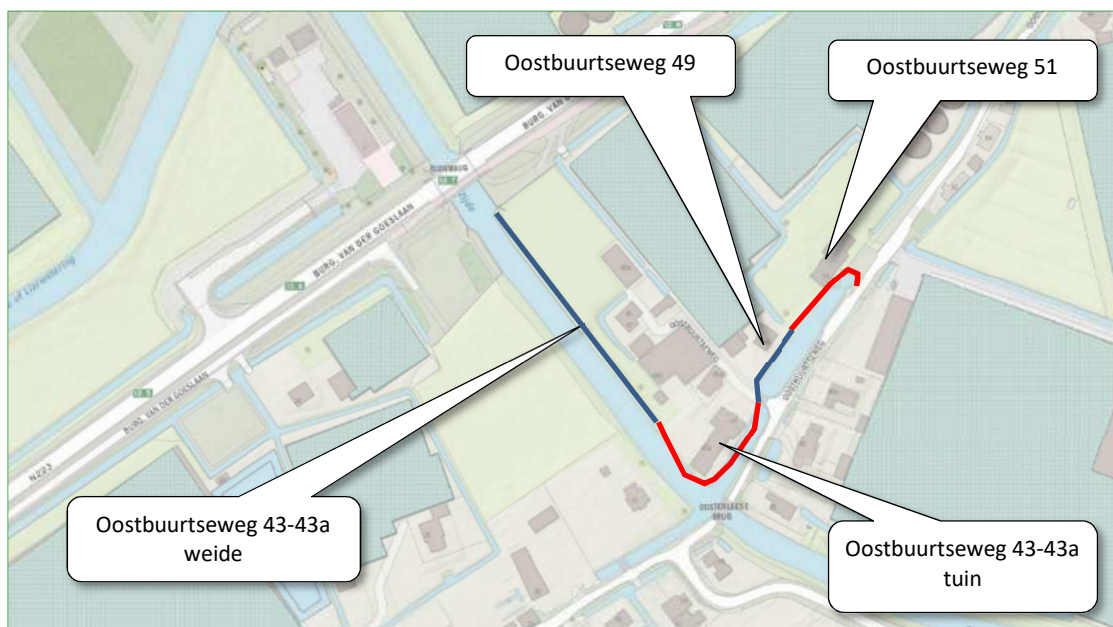
Veldbezoek uitgevoerd: 16 december 2021

In verband met voorgenomen werkzaamheden aan oevers is op 16 december 2021 (opnieuw) een ecologische scan uitgevoerd langs oevertraject 108_1 in De Lier.

De scan betreft een actualisatie van een vergelijkbaar onderzoek uit 2017 (VAN DER KNAAP, 2017). Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het mogelijke voorkomen van onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde flora en fauna.

De locatie

Het oevertraject 108_1 ligt in De Lier (Gemeente Westland, Provincie Zuid-Holland). Het oevertraject ligt aan de percelen Oostbuurtseweg 43-43a, 49 en 51. De locatie ligt in het buitengebied met overwegend glastuinbouw.

In rood en blauw de onderzochte oevers.

Werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd voor een dijkversterkingsproject in het Westland.

De algemene werkzaamheden voor dit gehele project bestaan onder andere uit:

- ♣ Vervangen van beschoeiing
- ♣ Plaatsen van beschoeiing en/of damwand
- ♣ Verhoging van het maaiveld op de dijk met 20 cm – 75 cm ophoging, afhankelijk van de situatie.
- ♣ Verleggen hemelwaterafvoeren
- ♣ Aanbrengen bestrating
- ♣ Aanbrengen klei op taluds (onderwater en bovenwater)

Welke van bovenstaande werkzaamheden specifiek worden uitgevoerd op welke delen van het oevertraject 108_1 is (nog) niet precies bekend. Bij de uitvoer van de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat het maaiveld ten behoeve van de werkzaamheden lokaal ontgraven moet worden. De ecologisch gevoelige werkzaamheden die worden voorzien betreffen derhalve in algemene zin het verwijderen van de vegetatie-toplaag, vergraven van de (water)bodem of de oevers alsmede het eventueel kappen van bomen en/of het rooien van struiken of begroeiing.

Er is grofweg een maximale werkbreedte van 5 meter vanaf de waterlijn nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Methode

De NDFF is geraadpleegd om te zien of onder de Wnb beschermde, niet vrijgestelde soorten zijn waargenomen in de afgelopen 10 jaar. Er is gekeken naar waarnemingen in het plangebied zelf en in een straal van 100 meter rondom het plangebied. Vooral de nieuwe waarnemingen na 2017 zijn gezocht.

Tijdens het veldbezoek zijn alle locaties bezocht en zoveel mogelijk langsgelopen of met verrekijker bekeken. Er is vooral gelet op veranderingen ten opzichte van de vorige scans in 2017, 2020 en 2021. Daarnaast zijn de tijdens het veldbezoek alle waargenomen vogelsoorten en (sporen van) andere dieren genoteerd.

Aanwezige biotopen

Oostbuurtseweg 43 – 43a weide: In het plangebied is een met hout beschoeide oever aanwezig. Achter de oever is kort begraasd grasland aanwezig. Op de oever is een hekwerk aanwezig dat onder andere voorkomt dat watervogels hier (makkelijk) de kant op kunnen. In de oever is jong opschot van bomen aanwezig. In het plangebied ontbreken bebouwing en hoge bomen. Tevens zijn geen grote nesten of grote holen in de bodem waargenomen.

De oever 108_1 Oostbuurtseweg 49.

Achter de oever Oostbuurtseweg 51.

Oostbuurtseweg 43 - 43a tuin: De oever heeft een houten beschoeiing. De ruimte vanaf de oever tot de bebouwing is ingericht als tuin. In de tuin staan aangeplante bomen, sierheesters en gazons. In de tuin staan ook twee grotere Wilde paardenkastanjes. In deze bomen zijn grote nesten aanwezig. In de paardenkastanje is een kier aanwezig in de stam laag boven het maaiveld. Tussen de woonhuizen 43 en 49 is een betonnen brug over de watergang.

Oostbuurtseweg Oostbuurtseweg 49: De oever heeft een houten beschoeiing. De 5 meter vanaf de oever is in gebruik als tuin. Het grootste deel van deze strook bestaat uit kort gemaaid gazon. Daarnaast zijn ook enkele struiken en kleine bomen aanwezig.

Oostbuurtseweg Oostbuurtseweg 51: De oever heeft een houten beschoeiing. De 5 meter vanaf de oever of de meters vanaf de oever bestaat uit kort gemaaid gras. In het gras staan binnen de 5 meter twee grote fruitbomen (Appel), een Linde en een Paardenkastanje. In de bomen zijn geen grote holtes of nesten aanwezig. De Paardenkastanje is gedeeltelijk kaal en is in minder optimale staat. In beide fruitbomen hangt een nestkast voor een Steenuil.

Resultaten

Veldbezoek: Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten waargenomen. Het betreft Ekster (cat. 5), Pimpelmees (cat. 5), Koolmees (cat. 5), Halsbandparkiet, Kauw, Waterhoen, Blauwe reiger (cat. 5), Turkse Tortel, Houtduif, Wilde eend, Meerkoet.

De oever 108_1 Oostbuurtseweg 43 – 43 weide.

De oever 108_1 Oostbuurtseweg 43 – 43a tuin.

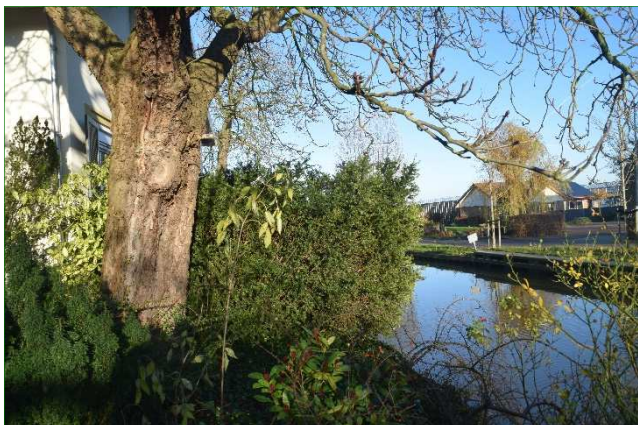
Tijdens het veldbezoek op 16 december 2021 zijn in tegenstelling tot het bezoek in 2017 meerdere Huismussen aangetroffen in het plangebied. Het aantal kon moeilijk worden vastgesteld maar het ging om minimaal zes exemplaren. De Huismus is een jaarrond beschermde broedvogel. De vogels waren tijdens het veldbezoek aanwezig in de tuin van 43-43a en 49. Hierbij vlogen ze ook over de weg naar Oostbuurtseweg 80a. Het woonhuis 80a is gelegen buiten het plangebied. Bij het gebouw met adres 45a werd een waarschijnlijk nestje van Huismus gezien onder een dakrand.

NDDF: Uit het verleden zijn binnen het zoekgebied van 100 meter rond de oever de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen en geregistreerd in de NDDF: Steenuil. Deze waarnemingen betreffen oude waarnemingen uit 2019 en eerder. De waarnemingen zijn gedaan rond de nestkasten voor Steenuil op het erf van Oostbuurtseweg 51. Actuele waarnemingen (na 2019) zijn niet gedaan.

Effectbeoordeling

Huismussen broeden uitsluitend in of op bebouwing. De bebouwing blijft in de plannen gehandhaafd en binnen de strook van 5 meter werkbreedte zijn geen plekken aangetroffen waar Huismussen kunnen broeden.

Het plangebied biedt waarschijnlijk wel essentieel leefgebied voor Huismussen. In de tuin van Oostbuurtseweg 43-43a is voedsel aanwezig en staan enkele dichte struiken en bomen die essentieel kunnen zijn voor het leefgebied van de Huismus. Het betreft hierbij enkele struiken tussen een Witte paardenkastanje en een voederkorf en een coniferenhaag langs de oever in de achtertuin van Oostbuurtseweg 43-43a.

De struiken in de tuin van Oostbuurtseweg 43-43a naast de voederkorf en de rij coniferen in dezelfde tuin bieden mogelijk essentieel leefgebied voor de Huismus.

Huismussen waargenomen tijdens veldbezoek dec 2021.

Locaties van mogelijk essentieel leefgebied voor Huismus.

In de tuin van Oostbuurtseweg 49 zijn geen struiken aanwezig die voor Huismus als essentieel kunnen worden gezien. Als de beschreven struiken en coniferen haag, die mogelijk essentieel leefgebied zijn voor Huismus moeten worden verwijderd is vooraf een meer uitgebreid onderzoek nodig of deze groenstructuren 'essentieel' kunnen zijn. Als de groenstructuren essentieel blijken te zijn dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' maatregelen voor vervangend leefgebied worden uitgewerkt. Vervolgonderzoek naar Huismus vindt plaats tussen april – half mei door het afleggen van twee bezoeken door een erkend ecooloog.

Negatieve effecten voor Steenuilen worden niet verwacht. Tijdens dit veldbezoek is geen informatie verkregen (via veldbezoek of NDFF) dat er op wijst dat er na 2019 nog Steenuilen aanwezig zijn rond Oostbuurtseweg 51.

Er zijn geen andere negatieve effecten te verwachten voor beschermde niet-vrijgestelde flora en fauna of vogels met jaarrond beschermde nesten. Werkzaamheden waarbij nesten kunnen worden verstoord moeten worden uitgevoerd buiten het vogelbroedseizoen. Tijdens het werk geldt onverminderd de wettelijke zorgplicht.

Conclusie

In het plangebied Oostbuurtseweg 43-43a is mogelijk essentieel leefgebied voor Huismus aanwezig. Indien de genoemde groenstructuren verwijderd moeten worden dient eerst een vervolgonderzoek plaats te vinden. Als de groenstructuren 'essentieel' blijken te zijn als leefgebied voor aanwezige Huismussen, dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'activiteitenplan' maatregelen voor vervangend leefgebied worden uitgewerkt.

Vervolgonderzoek naar Huismus vindt plaats tussen april – half mei door het afleggen van twee bezoeken door een erkend ecooloog.

Literatuur

KNAAP, VAN DER. 2017. *Natuurtoets oevertrajecten Westland, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving* (G&G-advies 2017-21) Van der Goes en groot, Kwintshul.

KNAAP, VAN DER. 2020. *Ecologische scan Steenuil Oostbuurtseweg 51 in De Lier* (memo 4 juni 2020). Van der Goes en Groot, Kwintshul.

KNAAP, VAN DER. 2021. *Actualisatie drie oevertrajecten in het Westland* (Memo 17 maart 2021). Van der Goes en groot, Kwintshul.

